

РЕШЕНИЕ

№ 4769

гр. София, 18.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 50 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ДЕСИСЛАВА ИВ. Т.А

при участието на секретаря ЛИЛЯНА ЛЮБ. АНДОНОВА
като разгледа докладваното от ДЕСИСЛАВА ИВ. Т.А Гражданско дело № 20231110140318 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК.

Образувано е по искова молба на „А.с.в.“ ЕАД, с която е предявен срещу А. Т. В. иск с правно основание чл. 535 от ТЗ за признаване за установено в отношенията между страните, че А. Т. В. дължи на „А.с.в.“ ЕАД сумата от 1622,18 лв. - парично задължение по запис на заповед от 18.04.2013 г., със законна лихва за периода от 04.11.2013 г. до изплащане на вземането, за която сума е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК по ч. гр. дело №45739/2013 г. по описа на СРС.

В искова молба са изложени фактически твърдения, че ищцовото дружество е частен правоприемник на „ЗИ-М.“ АД, в чиято полза е издадена заповедта за изпълнение въз основа на запис на заповед. Правата по ценната книга са прехвърлени на ищеца, съгласно джиро от „ЗИ-М.“ АД и с договор за цесия. С искова молба се прави искане да се връчи на ответника уведомление по чл. 99, ал. 3 от ЗЗД. Ищецът се легитимира като кредитор на ответника по силата на възникнало между него, респ. неговия прехвърлител, и ответника търговско правоотношение от едностранна абстрактна сделка – запис на заповед, издаден на 18.04.2013 г., падеж-на предявяване, предявен за плащане, който материализира поето едностранно задължение за заплащане на сумата от 1908,00 лева на поемателя „ЗИ-М.“ АД.

Ответникът, получил препис от искова молба с приложенията, оспорва иска по съображения, че записът на заповед евентуално обезпечава договор за кредит, сключен между А. В., като кредитополучател, и „ЗИ-М.“ АД, който оспорва като недействителен поради противоречие с ЗПК и ЗЗП; евентуално заемните средства не са получени.

По реда на чл. 101 от ГПК съдът, по изложените насрещни твърдения на ответника като нередовни, е предоставил възможност да поясни твърденията си, предвид че не са изложени конкретни обстоятелства за това сключен ли е и кога договор за кредит, вкл. да е индивидуализиран с предмет - заемна сума, срок за

връщането ѝ, които обстоятелства са релевантни с оглед приложимата нормативна уредба. В указания срок ответникът не е отстранил нередовностите, поради което съдът не разглежда хипотетичните твърдения на ответника, на осн. чл. 101, ал. 3 от ГПК.

Ищецът представя становище, с което поддържа, че сумата по запис на заповед се дължи независимо от наличието на каузална сделка. Ищецът не заявява фактически твърдения за наличието на каузално правоотношение, чието изпълнение се обезпечава от ценната книга.

Съдът, като обсъди въведените в процеса факти с оглед на събраните по делото доказателства и поддържани доводи, преценени при условията на чл. 235, ал. 2 ГПК, по свое убеждение намира за установено от фактическа и правна страна следното:

От ч. гр. дело № 45739/2013 г. по описа на СРС се установява, че по заповед за изпълнение на парично задължение въз основан на документ по чл. 417 от ГПК е разпоредено А. Т. В. да заплати на „Зи М. АД, ЕИК *****, представляван от „А.с.в.“ ООД, съгласно джиро за пълномощие от 18.10.2013 г., сумата от 1622,18 лв.-задължение по запис на заповед от 18.04.2013 г., със законна лихва за периода от 04.11.2013 г. до изплащане на вземането, и издаден изпълнителен лист, получен от заявителя на 21.11.2013 г. Изяснява се, че въз основа на изпълнителния лист е образувано изп. дело №584/2013 г. по описа на ЧСИ рег. *** на КЧСИ, по което на длъжника е връчена заповедта за изпълнение на 12.05.2023 г., а в срока по чл. 414 от ГПК е подал възражение, че не дължи изпълнение. По реда на чл. 415, ал. 1, т. 1 от ГПК са дадени указания на заявителя „ЗИ М.“ АД за предявяване на иск за установяване на вземането по заповедта, за което „ЗИ М.“ АД е уведомено на седалище и адрес на управление, чрез изп. д-р Р. Димитров; както и чрез пълномощника по джиро. В срока по чл. 415, ал. 4 от ГПК е постъпила искова молба на ищцовото дружество.

Предвид изложените от страните фактически твърдения, доказателствата по делото и приложимия закон, съдът приема исковата претенция за неоснователна, със следните съображения:

Съгласно разясненията, дадени със задължителната за съдилищата практика по т. 10б от Тълкувателно решение № 4/18.06.2014 г. на ВКС по т.д. № 4/2013 г., ОСГТК, правото на иск по чл. 422 от ГПК в случаите, когато е настъпило частно правоприемство /напр. по договор за цесия/на страната на заявителя след издаване на заповедта за изпълнение, принадлежи и на цесионера, което може да упражни при спазване на срока по чл. 415, ал. 1 ГПК.

С приетия и неоспорен от страните проект за доклад по делото, съдът е приел на осн. чл. 146, ал. 1, т. 5 от ГПК, че при така релевираните твърдения възникването на спорното право се обуславя от осъществяването на следните материални предпоставки (юридически факти): 1. наличието на действително правоотношение, възникнало по запис на заповед, включително придобиване на правата по ценната книга от ищеца в качеството на джиратар/цесионер; 2) записът на заповед да е действителен като формална правна сделка. Обстоятелствата по т.1 и т. 2 подлежат на доказване от ищеца. Ответникът следва да докаже, че процесният запис на заповед е издаден в обезпечение на възникнало действително каузално правно задължение; то е недействително или изпълнено, за което се указва на ответника, че не сочи доказателства, вкл. че е заплатил вземането по запис на заповед.

Записът на заповед е едностранна абстрактна правна сделка, чието съдържание е предвидено от законодателят императивно в чл. 535 от ТЗ и чл. 536 от ТЗ. Евентуално каузално правоотношение, чието изпълнение се обезпечава от ценната книга не е елемент от съдържанието на менителничния

ефект и не е условие за действителността на записа. Искането на ответника да бъдат дадени указания на ищеца да разкрие каузата, с оглед на която евентуално е издаден запис на заповед е неоснователно. Съгласно разясненията дадени с ТР № 4/18.06.2014 г. на ВКС по тълк. д. № 4/2013 г., ОСГТК, т. 17, съобразно чл. 154, ал. 1 ГПК, „при въведени твърдения или възражения, основани на конкретно каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед, всяка от страните доказва фактите, на които са основани твърденията и възраженията и са обуславящи за претендираното, съответно отричаното право - за съществуването, респ. несъществуването на вземането по запис на заповед“.

Представеният запис на заповед удостоверява действително поето от ответника изискуемо менителнично задължение. Това е така, тъй като в документа са обективирани всички предвидени от закона клаузи – изразът „запис на заповед“ се съдържа както в заглавието на акта, така и в неговия текст; безусловно обещание за плащане на определена сума – 1908,00 лева; падеж – на предявяване до 15 м. от издаването; място на плащане конкретен адрес в гр. София; името на поемателя, на който или на заповедта, на който трябва да се плати – „ЗМ- М.”АД; дата и място на издаване – 18.04.2013 г., гр. София, и подпис на издателя – ответника А. Т. В.. Видно от удостоверяването в записа, същият е предявен на издателя за плащане на 27.09.2013 г.

Установява се, че на гърба на ценната книга е отбелязано, че на 18.10.2013 г. и основание чл. 472 от ТЗ поемателят „ЗМ- М.”АД безусловно „упълномощава“ „А.с.в.“ ООД да упражни всички негови права по събиране на запис на заповед, с оглед на събирането на цялото негово вземане, произтичащо от менителничния ефект, ведно с всички лихви и разноси, както и от негово име и за негова сметка да предяви искове срещу задължените лица, включително и да се снабди със заповед за изпълнение и изпълнителен лист и да събере вземането.

Собствеността върху заповедната ценна книга може да бъде прехвърлена с джиро. Лицето, което дава това волеизявление, се нарича джирант, а лицето, което замества джиранта в правата му по менителницата, се нарича джиратар. Правата по записът на заповед може да се прехвърлят и с други способности на гражданското право като договор за цесия, в който случай длъжникът трябва да бъде уведомен по реда на чл. 99, ал. 3 от ЗЗД. Джирото по вид може да бъде „джиро по пълномощие“, съгласно чл. 472 от ТЗ или още „джиро за събиране“. По дефиниция това е джиро, което няма пълното действие на обикновеното джиро. С него се прехвърля менителницата/записа на заповед с цел да се запази силата на менителницата и дава възможност за получаване сумата, за завеждане на менителничните искове и за прехвърляне на менителницата по-нататък пак с такова джиро. Джирото за събиране се ползва само с легитимационна функция и отчасти с транспортни функция, но без гаранционна функция. Джирото по пълномощие не прехвърля всички права по ценната книга, поради което то е вид непълно джиро, а съществено е, че то не прехвърля „собствеността“, съответно правото на парично вземане на поемателя. Това се установява от предметното съдържание на удостовереното на гърба на процесния запис на заповед. Касае се за явно джиро по пълномощие, съгласно което „ЗМ- М.”АД упълномощава „А.с.в.“ ООД, с правоприменник „А.с.в.“ ЕАД, да събира вземането по запис и липсва друго изрично писмено изявление за прехвърляне на правата по него. Ето защо съдът счита, че твърдението на ищцовото дружество, че е придобило правото на парично вземане по запис на заповед, съгласно джиро е необосновано. Джирото по пълномощие няма общо с твърдяното пълно прехвърляне на права по ценната книга, поради което недоказана се явява заявената от ищеца активната материална легитимация по спора в качеството му

на джиратар.

Преценката за наличието на процесуална легитимация по спора се извежда от изложените фактически твърдения в искова молба, с които ищецът обосновава своя правен интерес да предяви спорното право. Обстоятелството дали ищецът е кредитор, а длъжникът е уведомен за договора цесия касае основателността на иска и доказване на активна материална легитимация по спора на ищеца в качеството му на цесионер. В тази връзка приетите писмени доказателства – договор за цесия, пълномощно от цедента за цесионера, с уведомление по чл. 99, ал. 3 от ЗЗД, изясняват, че действително между „ЗМ-М.“ АД и А.с.в.“ ЕАД е сключен договор за прехвърляне на вземания (цесия) от 29.05.2014 г. От уведомителното писмо по чл. 99, ал. 3 от ЗЗД може да се направи еднозначен извод за предмета на договора за цесия и връзката с длъжника А. Т. В. – „ЗМ-М.“ АД е прехвърлило изцяло вземането си произтичащо от договор за паричен заем №28753/18.04.2013 г. Анализирани заедно и поотделно писмените доказателства по договора за цесия обаче не установяват прехвърляне на правото на парично вземане по сделката, от която ищецът извежда своето субективно материално право – записът на заповед. При това положение, съдът приема, че ищецът не доказва, че правата по менителничния ефект са му прехвърлени с договор за цесия и същият притежава качеството цесионер на правото на парично вземане по записа на заповед. Следва да се отчете, че ищецът с искова молба и в хода на процеса не се позовава на каузално правоотношение, чието изпълнение се обезпечава от записа на заповед, като това не е длъжен да стори, доколкото по правилата на чл. 8, ал. 2 от ГПК и чл. 154 от ГПК е в доказателствена тежест на този, който твърди кауза, с оглед на която евентуално е издаден записа на заповед. При това положение, исквата претенция като недоказана и необоснована подлежи на отхвърляне.

При този изход на спора, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, ищецът трябва да заплати на ответника сторените съдебни разноски. Съобразно разясненията, дадени с Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, в настоящото производство подлежи на реализация и отговорността за разноски в рамките на заповедното производство, за което компетентен да се произнесе е исковия съд. Претендира се възнаграждение на адвокат за оказана безплатна правна помощ по чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА, съгласно договор за правна защита и съдействие от 15.05.2023 г. пред заповедния съд. Други писмени доказателства до края на съдебно дирене по арг. от чл. 81 от ГПК ответникът не е представил. Ето защо възнаграждение се присъжда на Е.а.д. „М.“ само за правна защита по ч. гр. дело № 45739/2013 г. по описа на СРС, което съдът определя в размер на сумата 200,00 лв., на осн. чл. 38, ал. 2 от ЗА и по арг. от чл. 6, т. 5, вр. пар. 1 от НМРАВ, която представлява необходимата и разумна разноска за подаване на възражението по чл. 414 от ГПК.

Мотивиран от изложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от „А.с.в.“ ЕАД, с ЕИК:*****, със седалище и адрес на управление: *****, срещу А. Т. В., с ЕГН:*****, с адрес: *****, иск по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК по чл. 535 от ТЗ за признаване за установено, че А. Т. В., с ЕГН:*****, дължи на „А.с.в.“ ЕАД, с ЕИК:*****, сумата от 1622,18 лева – парично задължение по запис на заповед, издаден на 18.04.2013 г. в гр. София за сумата 1908,00 лева, предявен за плащане на 27.09.2013 г., с поемател „ЗИ-М.“ АД, с ЕИК:*****, ведно със законна лихва от 04.11.2013 г. до изплащане на вземането, за която сума е

издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК по ч. гр. дело №45739/2013 г. по описа на СРС.

ОСЪЖДА „А.с.в.“ ЕАД, с ЕИК:*****, със седалище и адрес на управление: *****, да заплати на Е.а.д. „М.“, с Булстат: *****, с адрес на упражняване на дейността: *****, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, във вр. чл. 38, ал.2, вр. ал.1, т. 2 от ЗА, сумата 200,00 лева – възнаграждение за оказана безплатна правна помощ по ч. гр. дело №45739/2013 г. по описа на СРС.

Решението може да се обжалва пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____